

Mededelingenkrant

De Vergulde Swaen

Jaargang 8 - nummer 4 (033) - December 2011

Verlang niet dat alles zoo geschiede als gij wenscht...

Oudheidkamer "De Vergulde Swaen" - Rotterdamseweg 53-55 - Tel. 078-6125681 - www.swaen.org
Tevens secretariaat van de Historische Vereniging Zwijndrecht

Van de voorzitter

Het jaar 2011 is bijna ten einde. Het is nog te vroeg om een mening te hebben over het gehele jaar, maar een paar wapenfeiten wil ik toch wel noemen. Het bestuur heeft zich ingezet voor een aantal verbeterprojecten, waaronder meer support bieden aan bestaande commissies. Er is ook een meerjarenbeleidsplan geschreven dat duidelijkheid geeft over een groot aantal zaken die tot nu toe niet beschreven waren. Dit plan geeft aan waar we als vereniging voor staan, wat we doen en hoe we het doen. Vooral voor commissies is dat van groot belang. Daarmee krijgen de vrijwilligers een eigen verantwoordelijkheid en zal ook de 'buitenwacht' beter begrijpen wat onze missie is. Het beleidsplan wordt ook gehanteerd als 'handboek soldaat', als een langetermijnplan voor zaken en activiteiten. In de ledenvergadering, begin 2012, zullen we daar verantwoording over afleggen. Inmiddels is het nieuwe depot gereed en staat de planning voor nieuwe exposities 2012 in de steigers. Ook heeft een aantal vrijwilligers deelgenomen aan (vak)cursussen, met als doel taakverbetering en kennisverbreding. Kortom: er is hard gewerkt door velen en er is nog veel te doen in de komende tijd. We zullen u op de hoogte houden. Veel leesplezier met deze uitgave en ik wens u prettige feestdagen.

Jan van Dalen – voorzitter

Expositie "Oud Zwijndrecht" krijgt extra dimensie

De expositie 'Oud Zwijndrecht', met fraaie pentekeningen en poëzie van Ad Bakker, werd in de afgelopen maanden enthousiast ontvangen. Ook de lezingen waren succesvol.

De Vergulde Swaen in Kerstsfeer

In de decembermaand, na het sinterklaasfeest, wordt de expositieruimte in kerstsfeer gebracht. De verkochte kunstwerken kunnen richting nieuwe eigenaar en er wordt plaats gemaakt voor o.a. werk van Ad Bakker in wintersfeer. Daarnaast zullen oude kerstballen, oude kerst- en nieuwjaarskaarten, enkele kerstgroepen en andere nostalgische kerst-artikelen te bewonderen zijn.

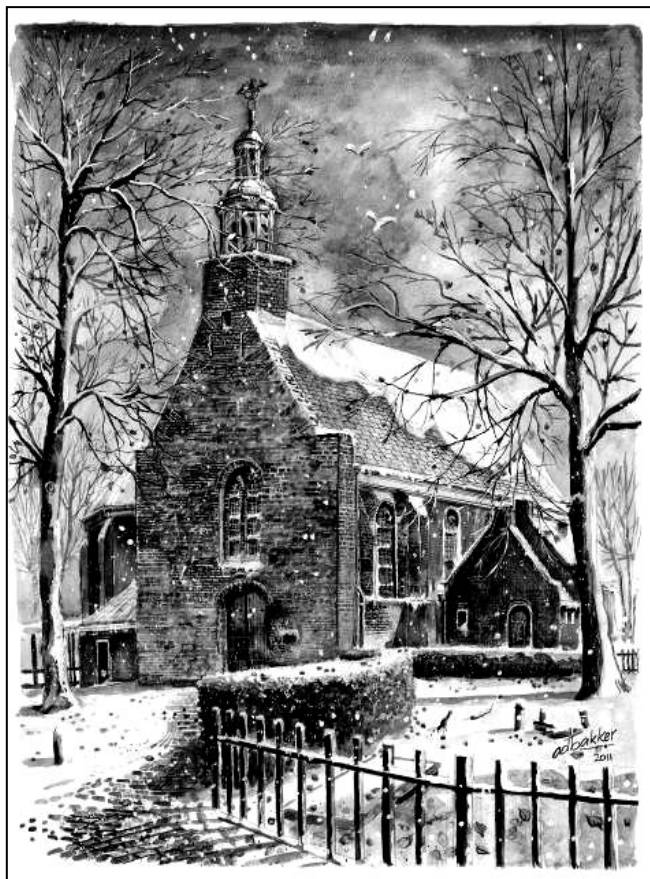

Foto: www.drukkerij-rad.nl © Ad Bakker

Ook de schaatsen worden uit het vet gehaald en de prikslee van zolder. Enkele oude foto's van sneeuw- en ijspret, uit het Zwijndrecht van weleer, zullen veel herkenbaars oproepen en de bezoekers in de juiste stemming brengen.

De Vergulde Swaen in Kerstsfeer, vanaf woensdag 7 december tot en met zondag 15 januari 2012.

Nieuwe exposities 2012 in voorbereiding...

'Spoelt u maar...'

De expositiecommissie van de HVZ is een, voor De Vergulde Swaen, wel héél toepasselijke expositie aan het voorbereiden met als basis: tandartsstoelen uit drie verschillende periodes van de vorige eeuw.

Immers, tandarts Van Gent heeft decennialang praktijk gevoerd in ons pand aan de Rotterdamseweg en bij menigeen komen de herinneringen boven als men zich realiseert dat de stijlkamer de behandelkamer was en de

expositieruimte de wachtkamer. Zo werd bij de Historische Vereniging Zwijndrecht het idee geboren voor deze niet alledaagse tentoonstelling.

De zoon van tandarts Van Gent, zelf ook tandarts, heeft een schat aan informatie beschikbaar gesteld en ook andere Zwijndrechtse tandartsen zullen worden belicht.

'Spoelt u maar...'

Vanaf zaterdag 28 januari 2012.

En daarna...?

Julianaschool 90 jaar

Na bovenstaande expositie gaat de HVZ een tentoonstelling organiseren over de Julianaschool, met als aanleiding en thema het 90-jarig bestaan van de school. Dit geheel in nauwe samenwerking met de leiding van de Julianaschool. Dat belooft wat....!

We houden u op de hoogte.

In deze rubriek komen leden of bekende Zwijndrechtenaren aan het woord, over gebeurtenissen uit vroeger jaren. Geen historische verhandeling, maar gewoon spontane herinneringen, die grote indruk hebben gemaakt op de (door Carla de Klerk) geïnterviewde persoon.

De terugblik

VAN ANNIE VAN WUYCKHUYSE-DE WAARD

"Vanaf ongeveer half zeven 's morgens was het vooral op de Bruïne-laan, de Doornlaan en de Linnaeusstraat een drukte van belang. De tuinders gingen met hun verse groenten per paard-en-wagen, auto of handkar-met-trek hond, op weg naar de veiling. De schooljeugd ging soms, al rijdend, aan de achterklep hangen: "wagentje pikken". De man op de bok probeerde hen met zijn zweep weg te jagen!

Aan het einde van de ochtend hoorde je bij de veiling de paarden hinniken en de honden blaffen; zij werden ongeduldig van het lange wachten..."

Dit herinnert Annie van Wuyckhuyse zich als de dag van gisteren. Maar niet alleen dit...

Arie de Waard was Annie's vader. Hij was destijds keurmeester op de veiling, o.a. tijdens de bezetting. De keurmeester was verantwoordelijk voor de kwaliteitsbeoordeling van de aangeliverde groenten en fruit. Soms waren de kopers en/of de

Op de foto: A. de Waard (rechts) aan het werk, samen met directeur S. van Rees. De Waard werd na zijn pensionering opgevolgd door Daan van Dalen en na vertrek van Van Rees werd Cor van Noort benoemd tot chef de bureau.

tuinders het daar niet mee eens, zodat er onenigheid over de prijs ontstond, vaak met als gevolg een felle discussie. Maar Arie de Waard was een sterke persoonlijkheid.

Hij beoordeelde de producten, deelde de beslissing mee en dat moesten de twee partijen accepteren.

Een markante uitspraak van hem was: "Als de koper en de tuinder allebei boos zijn na de beslissing, dan heb ik het goed gedaan".

Dat Arie de Waard een sterke persoonlijkheid was, bleek ook tijdens de oorlog.

Bij de landelijke april- mei stakingen in 1943 waren ook veel tuinders solidair. Arie ontving op de stakingsdag de tuinders die met hun producten arriveerden. "Wat komen jullie eigenlijk doen hier?", was zijn reactie, waarop de tuinders terugreden en een deel van hun groenten (illegaal) op straat verkochten.

Gerrit de Waard, zoon van Arie de Waard en broer van Annie, die als gemeenteambtenaar diverse keren in conflict kwam met burgemeester Aeckerlin, was ook betrokken bij de stakingen. Deze burgemeester werd, als hoofd van de politie, door de Duitsers onder druk gezet om

stakingen in zijn gemeente te doen stoppen en maatregelen te nemen om de stakers te straffen.

Hij riep zelfs de hulp in van een zeer fanatieke en wrede hoge officier van de SD (Sicherheidsdienst) Rotterdam: Kriminalsekretär Hoffmann.

Gerrit de Waard werd, samen met dhr. J. van den Herik (ambtenaar Soc. Zaken) naar Rotterdam gebracht en bedreigd met fusillering. De reden was dat zij weigerden mee te werken aan het arresteren van stakende medeburgers.

De twee werden echter toch vrijgelaten en kwamen opgelucht uit Rotterdam. In Zwijndrecht had zich intussen bij het station een menigte verzameld. Men liep met Van de Herik, De Waard en hun familie via het Raadhuisplein naar hun huisadressen.

Burgemeester Aeckerlin had dit in de gaten, deed het raam van het gemeentehuis open, trok zijn revolver en sommeerde agenten om de menigte terug te drijven. Aeckerlin richtte zijn revolver op Gerrit de Waard en bedreigde hem. Gerrit dook onder, ging in het verzetswerk, maar werd begin augustus 1944 verraden, in Rotterdam gearresteerd en daar zwaar verhoord.

In kamp Vught werd hij gefusilleerd op 30 augustus 1944. Hij is 24 jaar geworden. Van den Herik werd ontslagen; hij ging illegaal distributiewerk doen.

Burgemeester Aeckerlin belandde uiteindelijk in de gevangenis in Scheveningen. Het proces tegen hem heeft in 1949 in Den Haag plaats gevonden. De eis was 16 jaar met aftrek; de veroordeling werd 10 jaar zonder aftrek. In 1959 kwam hij vrij, waarna hij nog vier jaar in vrijheid heeft geleefd.

*Heeft u ook herinneringen die u in deze rubriek een 'plekje' wilt geven? Neem dan contact op met Carla en Pieter de Klerk.
E-mailadres: pieter@carladeklerk.nl*

Wij wensen u fijne feestdagen en een prettige jaarwisseling

Opsporing verzocht; missie geslaagd...!

Op de website van onze vereniging staat een artikel over de geschiedenis van de heerlijkheid Meerdervoort. Daarin wordt geschreven dat het eens zo monumentale hek "uit beeld", dus verdwenen is...

De oudst bekende foto

Het hek, het laatste overblijfsel van de voormalige buitenplaats het Huis te Meerdervoort, staat tot 1920 op zijn plek. Het "zag" omstreeks 1917 hoe het eilandje, waar eens het bouwwerk stond waartoe het toegang bood, het groene middelpunt werd van het tuindorp Meerdervoort. Dit dorp werd gebouwd, grotendeels ten behoeve van de arbeiders die werkten in de nieuwe fabrieken aan de Lindtsedijk, met name de zeepfabriek van Simon van den Bergh en de oliefabriek van Anton Jurgens. Op het eiland verrijst een muziektent/tempel. Dan, in 1920, laat Anton Jurgens het oude hek afbreken en als hoofdingang herplaatsen voor zijn fabriek aan de andere kant van de Lindtsedijk. Vanaf die plek "ziet" het hoe eind jaren dertig het tuindorp afgebroken moet worden vanwege de verzakkingen en het ongedierte. Omstreeks 1942 zijn reeds 193 woningen "herbouwd". In de jaren zestig verdwijnt het hek naar Schiedam als eigendom van een sloper. Daarmee verdwijnt het uit beeld.

Verdwenen?

Een oplettende lezer van de site, de heer Dirk van der Meer uit Utrecht, maakt ons attent op dit hek en schrijft ons het volgende:

"Ik kan u geruststellen. Het hek geniet al meer dan een halve eeuw van een 'tweede' leven als toegangshek van de tuin "Pomona" aan de Marhulzenweg in Groenlo..."

De heer Van der Meer levert ook het bewijs. Bijgaande foto's geven een beeld van het monumentale hek in de drie genoemde levensfases.

Jammer dat het hek weg is uit onze gemeente, maar we zijn ook blij dat er een stukje geschiedenis van Zwijndrecht elders een waardige bestemming heeft gekregen.

Met dank aan de heer Dirk van der Meer.

Wintervoorleesavonden

Ook de Wintervoorleesavonden rond de open haard in de stijkamer van De Vergulde Swaen zullen weer georganiseerd worden. Van harte aan te bevelen!

De volgende acht aaneengesloten woensdagavonden kunt u alvast noteren:

18 en 25 januari, 1, 8, 15, 22 en 29 februari en 7 maart 2012.

Cadeau-tip

Cadeau-tip voor de feestdagen: Ter gelegenheid van de expositie 'Oud Zwijndrecht' is door de Historische Vereniging Zwijndrecht een boekje met dezelfde titel uitgebracht.

Het bevat 30 afbeeldingen van pentekeningen van Ad Bakker met begeleidende poëzie en is alleen in De Vergulde Swaen te koop voor € 17,50.

Rectificatie

In de septemberuitgave van deze Mededelingenkrant staat op het omslag vermeld: 9^e jaargang nr. 3. Het moet zijn **8^e jaargang nr. 3**.

Voor verzamelaars van dit blad een storende fout, waarvoor onze excuses

Archeologie, van actief naar passief

De Historische Vereniging heeft een archeologische werkgroep die al jaren inactief is. De werkgroep had haar domein op de zolder boven de gelagkamer van De Vergulde Swaen. Op deze zolder staan tientallen dozen vol met scherven en andere archeologische vondsten.

Omdat de werkgroep al meer dan vijf jaar niet meer actief is, heeft het bestuur besloten om de werkgroep officieel op te heffen.

Het enige motto voor deze stap is: beter elders goed geconserveerd dan dat het hier verteert.

Dit betekent niet dat de vereniging helemaal niets meer aan archeologie doet. Er zal een aantal archeologische voorwerpen tentoongesteld blijven en waar nodig zal de vereniging ook aandacht blijven geven aan archeologie.

Er gaat niets verloren

Voor de uitvoering en overdracht van de archeologische werkzaamheden, zal de Historische Vereniging samenwerking zoeken met de Archeologische Werkgemeenschap voor Nederland (AWN). Deze vereniging houdt zich alleen maar bezig met archeologie en is op dit vlak een goede en stabiele samenwerkingspartner. De dichtstbijzijnde afdeling van de AWN heeft haar hoofdkwartier in Dordrecht en de Zwijndrechtse Waard valt ook onder haar werkgebied. Een groot deel van de archeologische vondsten die nu op de zolder opgeslagen staan, zullen ondergebracht worden in het archeologisch depot van de Provincie Zuid-Holland in Alphen aan den Rijn.

Hier staan deze vondsten goed opgeslagen en zijn voor iedereen beschikbaar voor onderzoek of raadpleging. Een klein deel van het vondstmateriaal zal eerst nog nader uitgewerkt worden. Hiervan zullen in de toekomst rapporten verschijnen en een aantal tot de verbeelding sprekende voorwerpen zullen tentoongesteld worden.

Topstukken blijven in De Vergulde Swaen

Verder blijft een klein deel van de vondsten achter in De Vergulde Swaen. Het betreft de nu tentoongestelde voorwerpen en de vondsten uit het bezit van het voormalige Museum op Zolder. Deze laatste zullen ondergebracht worden in het depot van de vereniging.

Binnenkort starten de werkzaamheden om de vondsten om te pakken in speciale zakken die door het archeologisch depot ter beschikking zijn gesteld. Uiteraard houden wij u op de hoogte van de voortgang van deze werkzaamheden.

Colofon

De Vergulde Swaen Mededelingenkrant is een uitgave van, voor en door leden van de Historische Vereniging en vrijwilligers die zich inzetten voor de Oudheidkamer. Verschijnt (minstens) 3x per jaar. Overname van tekst en beeld is alleen toegestaan met bronvermelding. Aan de publicaties in deze krant kunnen geen rechten worden ontleend.

ISSN: 1571 – 9766. Oplage: 660 exemplaren. Kopij inleveren voor de volgende uitgave: uiterlijk 1 februari 2012

Redactieadres: Rotterdamseweg 55, 3332 AC Zwijndrecht of via e-mail: verguldeswaen@telfort.nl. De "Vergulde Swaen" is geopend elke woensdag en zaterdag van 10.00 tot 16.00 uur en 's zondagsmiddags van 14.00 tot 17.00 uur. Informatie en reserveringen: Telefoon 078-6125681

www.swaen.org